UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quinta, an accusatore deficiente reus sit ad p[ro]bationem cogendus? No[n]: sed bene ad purgationem si laboret infamia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

S**J inter ep̄os.** ¶ Caſus. Hoc capitulū loquitur in cauſa ciuili, Et eſt caſus talis. Cōtrouerſia mota eſt inter duos ep̄os eiuſdem prouincie de rebus ſpiritualibus vel alijs negocijs: queſitum eſt quis debeat negocium terminare? Et reſpondetur ꝙ metropolitanus eorꝫ cum quibuſdam epiſcopis debet negociū terminare: ⁊ ſi alteri vtra partiū nō pareat ſententie, deferatur cauſa per appellationem ad primatem: vt per eum negociū definiatur: cuius ſententie nullus valebit contradicere. teſt: ſed ſententia firma permanebit, niſi appelletur: vt. ſ. §. proximo. cuius caſus planus eſt.

a ¶ Negocijs. Nota pro ciuilib⁹ negocijs poſſe celebrari ſynodum: vt. ſ. diſtinc. xviij. propter.

b ¶ Tūc p̄mas. Arg. ꝙ maiora negocia ꝓuincie non licet facere metropolitano, ſine authoritate primatꝫ. ſic. lxv. diſt. de ꝓſona. ⁊. xcix. diſtinc. c. j. ⁊. xvj. q. vj. placuit. ſed illud intellige ſi appellatur ad ipſuꝫ: vt. xviij. diſti. c. j. ⁊. ix. q. iij. conqueſtus.

c ¶ Contradicere. Ecce caſus vbi nō auditur ſecundo appellans: vt dixi. ij. q. vj. anteriorum.

S**J inter ep̄os eiuſdē cōcilij** dubitatio emerſerit de eccleſiaſtico iure, vel de alijs negocijs[a]: primū metropolitanus eorꝫ cū alijs in concilio cōſiderās rem dijudicet: ⁊ ſi nō acquieſcat vtraqꝫ pars iudicatis, tūc primas[b] regionis inter ipſos audiat, et eccleſiaſticis canonib⁹ ⁊ legib⁹ veſtris conſentaneū ſit, hoc definiat: ⁊ nulla pars calculo eius valeat contradicere[c].

Item Alexander papa.

¶ De eodem. Palea.

S**J metropolitan⁹** a q̄cūqꝫ cōprouinciali ep̄o in cauſa ꝓpria appellat⁹ eum audire diſtulerit, in prima ſynodo negocij ſui habeat licentiā exercēdi: ⁊ quicquid ꝑ iuſtitiā a cōprouincialib⁹ fuerit ſtatutū, debet cuſtodiri.

¶ Sed ſi oīm comprouincialium cōcordi ſententia fuerit damnat⁹, manebit erga eum immobilis cenſura.

Unde in Antiocheno concilio legitur.

¶ Epiſcopus qui ab ep̄is ſue prouincie cōſonā ſententiam reportauerit ab alijs iudicari non poterit.

S**J q̄s ep̄s criminaliter** accuſatus ab oībus[a] q̄ ſunt intra prouinciā ep̄is, acceperit vnā conſonāqꝫ ſententiam: ab alijs vlterius iudicari non poterit: ſed manere circa eā oportet tanq̄ꝫ cōuenientem que ab oībus prolata eſt firmam ratāqꝫ ſententiam.

¶ Subintelligēdū ꝗ̄ḋ eſt niſi ad iudicē maioris authoritatis fuerit ꝓuocatū: tunc eīm ꝑ appellationem ſoluta ſententia firmitatem non obtinet.

Unde Nicolaus papa ait.

¶ Semel definitum retractari non licet, niſi vbi maior authoritas fuerit.

Q**Uod bene ſemel defini**tum eſt[e], ⁊ interpoſitis iuramentis deliberatū: nulla debet iteratione (niſi fortaſſis vbi fuerit maior[f] authoritas) retractari.

Item ex cōcilio Sardicenſi.

¶ In renouatiōe iudicij, beati Petri memoria eſt habēda.

O**Sius ep̄s**[g] dixit ꝙ ſi aliquis epiſcop⁹ adiudicatus fuerit in aliq̄ cauſa, ⁊ putet ſe bonā cauſam habere, alterū iudiciū renouet. Si vobis placet, ſancti Petri ap̄li memoriā honoremus: vt ſcribatur vel ab his[h] q̄ examinauerunt: vel etiā ab alijs ep̄is q̄ in prouincia proxima morantur, Romano ep̄o. † Et ſi iudicauerit renouandū eſſe iudiciū, renouet: et det iudices. Si autē ꝓbauerit talē cauſaꝫ, vt ea nō refricent q̄ acta ſunt: q̄ decreuerit roman⁹ ep̄s ꝯfirmata erunt. Si hoc ergo placet oībus, ſtatuatur. Synod⁹ reſpondit, Placet.

¶ Queſtio.v.

d ¶ Ab oib⁹. Per hoc videt ꝙ ſpeciale ſit in ep̄o vt ab oībus debeat abſolui vel condēnari.

Q**Uod bene.** ¶ Caſus. Queſituꝫ fuit a Nico. vtrū ſententia ſemel bene lata iuramētis etiam interpoſitis poſſit retractari. Et reſpondetur ꝙ nō: niſi ad maiorē fuerit appellatū.

e ¶ Definitū eſt. A iudice ꝑ ſniam: vel etiā a q̄cunqꝫ. Et intellige de iuramento ꝙ iudex parti defert: nōq̄ꝺ pars defert parti: q: illud nō pōt retractari: vt. C. de rebus credi. generaliter. ⁊. ff. de iureiu. admonendi. Itē arg. ꝙ qui iurat ſtare vel parere ſnīe vel mandato alicuius ꝙ pōt appellare. ff. rem rataꝫ haberi. l. iij. §. falſus. ff. iudic. ſol. cū apud. ex̄ de appel. ad hec. ij. et ca. preterea, ⁊ ca. queſtioni.

Iuramentū an poſſit retractari.

f ¶ Maior. ex̄ de iureiu. veniētes.

O**Sius ep̄s.** ¶ Caſ⁹. Oſi⁹ in cōci. Sardicenſi ſurrexit dicens: ſi aliquis ep̄s fuit ꝯdemnatus: ſi putat ſe bonā cauſaꝫ habere, appellet ad papā: ⁊ hoc ſignificet pape: vel ab his ep̄is qui eū examinauerūt: vel ab ep̄is vicine prouincie: ⁊ ſi placuerit ei, renouet iudicium, aut ſentētia ꝯfirmetur. Reſponderūt om̄es, Placet. Caſus tamen non facit mētionem de appellatione condemnati. ⁊ dicit Hug. Adiudicatus, id eſt male iudicatus.

† Adde q̄ꝺ hic agit an aduocat⁹ ꝓme cauſe teneat ꝓ eodem ſalario defēdere in cā ap. ꝺ q̄ dic vt ꝑ gl. in. l. ita demū. C. de ꝓcu.

g ¶ Oſius ep̄s. Arg. aliā eſſe cauſam appellationis a principali. Arg. contra. xxxj. q. ij. Lotharius. ⁊ nota. ij. q. vj. ſi epiſcopus. ⁊ §. poſt ſecundam.

h ¶ Uel ab his. Ille em̄ iudex qui tulit ſententiam: ſi nō deferat appellationi, reſcribet ei ad quem appellatur opinionem ſuam: ⁊ quare nō deferat appellationi: vt. ff. de appel. reci. vel non. l. ſciendum.

Iudex a q̄ reſcribē dꝫ iudici ad quem.

† Hunc intelle... [illegible]

S**J metropolitan⁹.** ¶ Sed omnino. ¶ Caſ⁹. Dictum eſt ſupra in precedentib⁹ ca pi. ꝙ ſi prouinciales non concordauerint, recurrendum eſt ad archiepiſcopum vicine prouincie. Nunc oſtendit Gratian⁹ ꝙ ſi ꝯcorditer ſententiā ferant condemnationis, manebit ſententia firma.

S**J quis epiſcopus.** ¶ Caſus. Hoc ca. de delegatis iudicibus loquitur: vt dicunt Bene. ⁊ Hug. et dicit etiam Hug. ꝙ prima duo capt. poſſunt ſimiliter de delegatis iudicibus intelligi: poſſunt etiam intelligi de his qui bene habent priuilegium deponēdi epiſcopos ſuos. Eſt ergo caſus huius ca. Aliquis epiſcopus accuſatus fuit ⁊ depoſitus cōcorditer ab epiſcopis ꝓuincie. Dicitur hic ꝙ decetero ab alijs iudicari non po

Quod autē. ¶ Caſus. Hec eſt quinta queſtio qua queritur an deficiente accuſatore reus ſit cogendus ad purgationē: ⁊ quidem ſi ꝓpter hoc laborat infamia, cogitur ad purgationem: aliàs non: vt .ſ. ij. q. v. preſbyter. ⁊ cap. ſi mala fama. Eadem queſtio tractat̄ .ſ. ij. q. v. vbi ð hac materia ſatis dicitur. Et nota ꝙ ſequentia duo capitula intelliguntur de illis q̄ non ſunt de crimie infamati: ⁊ ideo non cogūtur ad purgationem.

a ¶ Quod autē. Reus non eſt cogendus ad purgationē niſi laboret infamia: vt .j. eadē. quod aūt. ⁊ .ij. q. v. preſbyter. vbi plene de hoc inuenies. Jo. de fan.

Quod autē. ¶ Caſus. Maximus dū accuſaretur a quibuſdā, ſupplicauit Grego. vt mitteret aliquem cardinalem vel legatū ad eū vt coram eo ꝓbaret ſe innocētem. Rū. Greg. hoc vtcunꝫ eſſet excuſabile ſi ratio vlla cogeret reum oſtendere ſe innocentē: ſed quia hoc onus accuſatoribus incumbit, ideo mādat ei vt ad eum veniat ſine mora forte ſe defenſurus.

Vel dic .i. corā q̄ .i. p̄ſentia ei⁹ ſm Lau.

b ¶ Qua. i. per quā. ſic. ſ. iiij. q. iij. qui intēdit. ⁊ extra de preſump. cum in iuuentute.

Cōc. l. q̄ accuſare. C. ð edē. ⁊ l. actor qđ aſſeuerat. C. de ꝓba.

Accuſator. ¶ Caſus. Ad hoc vt lex faciat ad ꝓpoſitum Gratiani, debet hic eſſe accuſator: vt videt̄ dicere Beneuen. licȝ in .l. C. ſit actor. ⁊ ſm hoc ſic pones caſum. Quidā ꝓteſtebatur corā iudice ſe non poſſe probare crimē qđ obijciebat: ſed poſtulabat vt reus cogeretur ꝓbare contrariū. Queſitū fuit ab imperatore qđ iuris eſſet? Et reſpōdet ꝙ per rerum naturā nulla eſt probatio illius qui factum negat: vnde reus ad hoc cogi non debet. Et ſi ſit ibi actor, idem eſt caſus: ſed intelligitur in cauſa ciuili.

c ¶ Accuſator. Ex hac .l. due habentur regule. Vna, ꝙ niſi actor ꝓbet quod intēdit, reus abſoluitur. Secunda eſt ꝙ negantis factū nulla eſt ꝓbatio. Prior regula recipit exceptiones. Nam ratione preſumptionis transfertur probatio ad reum: vt extra vt eccle. benefi. vt noſtruȝ. ⁊ extra de procu. ex inſinuatione. in fi. ⁊ .ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Quintus. Item cum actor intentionē ſuā fundauit iure cōmuni: vt .C. de proba. ſi. ue. xxviij. diſt. quia ſunt culpe. ⁊ .c. diſt. contra morem. Itē cum reus ſponte aſſumit ſibi onus probandi: vt .ff. de proba. circa. Itē in cōibus iudicijs vtriuſꝫ ꝓbatio auditur: vt ex̄ de ꝓba. ex literis. Itē cū vterꝫ contēdit

Quinꝫ ecōtra .ſ. a reo in actorē trāſfert ꝓba. ff. ð ꝓba. ſi pactū. et. l. ſi chirographū. ⁊ l. cū de indebito. i ꝓn. ſ. i.

Quod aūt[a] de ficiēte accuſatore nō ſit re⁹ cogēdus ad ꝓbationē authoritate Gregorij ꝓbat̄: q̄ ſcribēs Maximo ait.

¶ Onus probationis reo nō incumbit.

Quod autē poſtulas, vt illuc ꝑſonā dirigere debeam⁹, qua[b] de his q̄ dicunt̄ poſſit eſſe ꝓbatio: eſſet vtcūꝫ excuſabile ſi vnꝫ ratio ei q̄ accuſatur, neceſſitatem ꝓbationis imponeret: at poſtq̄ nō tibi ſed accuſantibus hoc onus incūbit: ad nos (ſicut p̄fati ſumus) dilatione ceſſante venire non deſinas. Item.

¶ Accuſatus non negationē ſed exceptionē probare debet Codi. lib. iiij. tit. de probationibus. ¶ De eodem.

Accuſator[c] qđ aſſeuerat ꝓteſtendo ſe ꝓbare nō poſſe: reū neceſſitate monſtrandi contrariū non adſtringit: cum per rerum naturam[d] factū negantis[e] probatio nulla ſit. Hoc autē obſeruādum eſt quando reum publica fama nō vexat: tūc enī authoritate eiuſdē Gregorij propter ſcādalū remouendū famā ſuā reum purgare oportet.

¶ Cauſa. vij.

Quidā eps lōga inualitudine grauatus, aliū ſibi ſubſtitui rogauit: cuius precib⁹ ſummus pontifex annuit: ⁊ quod rogauerat, ei cōceſſit. Poſtea vero conualuit idem epiſcopus: ⁊ quod prius fecerat, cupit reſcindi: hic aduerſus eum qui ſibi acceſſerat, queſtionē mouet: ſuāꝫ cathedrā tanꝫ ſibi debitā repoſcit. Hic primū querit̄ vtrum viuente epō

ſe poſſidere. extra de proba. licet. Item in crimine falſi vtriuſꝫ teſtes audiūtur: vt .C. de fal. vbi. Similiter in crimine leſe maieſtatis, ⁊ in ſacramentis deſertis, ⁊ in proditione patrie, ⁊ in crimine peculatus vtriuſꝫ teſtes audiuntur: vt .C. de abol. fallaciter. in fi. Et de ſecunda regula notabis ꝙ triplex eſt negatiua, facti, iuris, ⁊ forme ſiue q̄litatis. Negatiua facti eſt in qua negatur aliquid factuȝ eſſe: hec ſi nō habet determinationē loci vel temporis, nūꝫ poteſt probari: vt ſi quis dicat ſe citatū non eſſe, vel ſe non contraxiſſe cum Berta: tales improbari poſſunt, ſed probari minime: de tali loquitur hic, et hoc ideo, quia negationum nō ſunt cauſe. Si aūt adijciatur tēp⁹ vel locus, tūc poteſt ꝓbari ſi probatum fuerit de alio tempore, et de alio loco: vt extra de teſti. ex tenore. et .C. de contrahen. ſtipu. optimam. Idē dico de hac negatione ꝙ capitulū non fuit citatum: quod cū determinatione temporis poteſt probari: licet contrariū innuatur extra de elect. bone. ſed illud nō eſt propter vim negationis, ſed poti⁹ ſingularitatis. Quandoꝫ tamen negatiua ꝓbatur ſine determinatione tēporis: vt extra de ꝓba. tertio. Sȝ illa potius eſt preſumptiua probatio q̄ violenta. Et ſic intelligitur qđ eſt extra de teſti. tā literis. in fi. Itē negatiua facti probat̄ cum habet implicitā affirmatiuā: vt extra de renū. ſuper hoc. Itē negatiua iuris bene ꝓbatur: vt .ff. de ꝓba. ab ea parte. q: qui negat aliquid iuſte factū, dicit illud iniuſte factū: ⁊ quia preſumitur aliquid potius iuſte q̄ iniuſte factum, ideo illud tenet̄ ꝓbare. Negatiua forme ſiue qualitatis dicit̄ iſta. Iſte nō eſt idone⁹, nō eſt legitim⁹, nō eſt ſoluēdo. ⁊ talis eſt ꝓbanda ab eo qui eam ꝓponit: vt extra de preſump. dudū. ⁊ .ff. de lega. ij. cum quidā. ⁊ .l. cū pater. §. rogo. ⁊ C. de inoffi. teſt. omni modo.

Negatiua eſt triplex.

ſcȝ ab eo q̄ eā obijcit.

d ¶ Per rerū naturā. i. p̄ ꝯſuetudinē cauſarū. Itē iſte intellect⁹ perpēdit̄ ꝑ id qđ legit̄. xxxv. q. v. c. vlt. in fi. ſic qđ dic ex̄ de fi. inſtru. inter dilectos. ⁊ ex̄ de cau. poſſeſ. ⁊ ꝓpe. cum eccleſia. ⁊ extra de fide inſtru. ca. ij.

e ¶ Negātis. Sic extra de cau. poſ. ⁊ ꝓprie. cū eccl'ia. et extra de ꝓbationib⁹. quoniam.

Quidam eps. ¶ Caſus. Supra. vj. q. iij. cap. denīꝫ. facta fuit mētio de renunciatione epiſcopat⁹. Unde Gratianus nactus occaſionem ſubijcit cauſam iſtam in qua tractat de renunciatione: ⁊ an prelato vi-

ſm B. qđ dic vt nor. ex̄ de electe. bone memorie magun. tinēſis.